

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 3

2021

UKRAINIAN EDUCATIONAL JOURNAL

Інститут педагогіки НАПН України

- Світові тенденції – вітчизняні перспективи в освіті
- Актуальні теорії – ефективна практика
- Методика, досвід, результати
- Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи
- Рецензії, огляди, анонси

Інститут педагогіки НАПН України

ISSN 2411-1317

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-3>

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ

№ 3

2021

UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

*Фахове періодичне видання
Інституту педагогіки
НАПН України*

Активация Windows

Київ – 2021

Перейдіть до розділу "Налаштування", щоб активувати Windows.

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ
UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

З М І С Т

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ В ОСВІТІ

Олег Топузов, Олександр Малихін, Наталія Арістова
ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ
ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ СТАРШОКЛАСНИКІВ 5

Alina Dzhurylo
GUIDING PRINCIPLES FOR POLICY
DEVELOPMENT ON QUALITY ASSURANCE
IN SCHOOL EDUCATION: EUROPEAN EXPERIENCE
FOR UKRAINIAN SUCCESS 13

Ярослав Слуцький
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
АДАПТАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНСЬКИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 24

АКТУАЛЬНІ ТЕОРІЇ – ЕФЕКТИВНА ПРАКТИКА

Олександр Пасічник
ДИДАКТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЯК КОМПОНЕНТА ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ 35

Олександр Писміченко, Зінаїда Борисюк
МОБІЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНІ ЗАСОБИ
ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО
МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
(НА ОСНОВІ СТВОРЕННЯ МІНІГОБЕЛЕНУ
ТА ПЛАСТИКИ МАЛИХ ФОРМ) 45

Людмила Усик, Вікторія Чорна, Олена Петухова
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ 51

Активация Windows

Перейдіть до розділу "Налаштування", щоб активувати Windows

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ
UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

З М І С Т

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ В ОСВІТІ

Олег Топузов, Олександр Малихін, Наталія Арістова
ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ
ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ СТАРШОКЛАСНИКІВ 5

Alina Dzhurylo
GUIDING PRINCIPLES FOR POLICY
DEVELOPMENT ON QUALITY ASSURANCE
IN SCHOOL EDUCATION: EUROPEAN EXPERIENCE
FOR UKRAINIAN SUCCESS..... 13

Ярослав Слуцький
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
АДАПТАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНСЬКИХ
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 24

АКТУАЛЬНІ ТЕОРІЇ – ЕФЕКТИВНА ПРАКТИКА

Олександр Пасічник
ДИДАКТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЯК КОМПОНЕНТА ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ 35

Олександр Писміченко, Зінаїда Борисюк
МОБІЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНІ ЗАСОБИ
ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО
МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
(НА ОСНОВІ СТВОРЕННЯ МІНІГОБЕЛЕНУ
ТА ПЛАСТИКИ МАЛИХ ФОРМ) 45

Людмила Усик, Вікторія Чорна, Олена Петухова
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ 51

Активация Windows

Перейдіть до розділу "Налаштування", щоб активувати Windows.

Лариса Ворона – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Полтава, Україна.

Коло наукових інтересів: розвиток позашкільної освіти, як невіддільної частини загальнонаціональної системи освіти України, що визнається і владою, і громадськістю як необхідний складник розвитку особистості дитини, її громадянського становлення та професійного вибору.

 voronali@ukr.net

 <https://orcid.org/0000-0001-9878-6547>

УДК 374.02

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-3-123-130>

ДІЯЛЬНІСТЬ КІРОВОГРАДСЬКИХ ОБЛАСНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано діяльність Кіровоградських обласних закладів позашкільної освіти як додаткову освітню можливість для учнівської молоді, як невід'ємну складову загальної освітньої системи регіону та описано особливості функціонування регіональних центрів позашкільної освіти області (обласного центру дитячої та юнацької творчості, Центрально-українського науково-логопедично-ліцею-інтернату, обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, обласного центру туризму та краєзнавства музейної справи, обласного центру науково-технічної творчості).

Діяльність та функціонування закладів позашкільної освіти Кіровоградщини варта уваги та вивчення, оскільки питома вага дітей, охоплених позашкільною освітою в області, від загальної кількості дітей шкільного віку є однією з найбільших у країні. У статті акцентується увага на цікавому досвіді діяльності обласних позашкільних закладів, який можна використовувати та адаптувати в закладах позашкілля будь-якого регіону. Констатується, що методичні та освітні заходи, які організуються та проводяться в закладах позашкільної освіти Кіровоградщини доповнюють шкільну освіту та створюють позитивне виховне середовище для учнівської молоді, відкрите для кожної дитини; середовище, яке допоможе розкрити творчий потенціал, креативність, здібності, залучить дитину до світу мистецтва, спорту, науки та техніки. Заклади такого типу розширюють сферу освітніх послуг, задовольняють інтереси і потреби дітей та батьків, сприяють формуванню особистості майбутнього громадянина.

Ключові слова: позашкільна освіта, заклади позашкільної освіти, напрями позашкільної освіти, заходи позашкільної освіти.

Постановка проблеми. Заклади позашкільної освіти даю можливість учневі, батькам та вчителям отримати додатковий інструмент визначення уподобань дитини, що в кінцевому результаті може стати основою як професійної діяльності, так і домінуючим виховним впливом на формування молодого особистості. Сьогодні позашкільні заклади надають різноманітний і різноплановий спектр освітніх послуг, які повинні вберегти дитину від негативного впливу вулиці, іноді – негативного впливу сім'ї, надмірного захоплення соціальними мережами та інтернетом взагалі. Такі заклади мають бути доступними, що уможливило отримання додаткових освітніх послуг, здобуття знань, умінь і навичок за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій

Активация Windows 123

Перейдіть до розділу "Настройки",

самореалізації та організації змістовного дозвілля, доповнює шкільну освіту та створює позитивне виховне середовище для навчання. Позашкільна освіта визнається батьками, владою, громадськістю як необхідна складова розвитку особистості дитини, її громадянського становлення та професійного вибору. Проблематикою сучасної освітньої галузі в Україні є шляхи підвищення якості діяльності та функціонування закладів позашкільної освіти як осередків надання освітніх послуг дітям позаурочний час.

Аналіз сучасних досліджень: Теоретичні основи позашкільної освіти закладені в педагогічних працях Г.М. Ващенко, А.С. Макаренка, І.І. Огієнка, С.Ф. Русової, В.О. Сухомлинського, та ін.

Окремі питання сучасних методологічних засад позашкільної освіти та виховання, позашкільної роботи представлені у працях українських учених: питання педагогічного процесу в позашкільних навчальних закладах висвітлені в роботах Т.І. Суцzenко [11]; питання розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні висвітлені у працях В.В. Вербицького [2], Г.П. Пустовіта [9]; питання теоретико-методологічних основ позашкільної освіти – О.В. Биковської [1]; питання роботи з обдарованими дітьми в системі Малої академії наук висвітлені у працях Л.І. Ковбасенко [3] та Л.В. Тихенко [12].

Мета статті: Проаналізувати діяльність обласних закладів позашкільної освіти Кіровоградської області у світлі додаткових освітніх можливостей для учнівської молоді як невід'ємної складової загальної освітньої системи регіону.

Кіровоградщина – область, яка є однією з прикладів державно-громадського управління у галузі позашкільної освіти. Сучасна Кіровоградщина та місто Кропивницький входять у п'ятірку лідерів позашкільної освіти України. Позашкільна освіта має на меті створити освітнє середовище, відкрите для кожної дитини, середовище, яке допоможе дитині розкрити її творчий потенціал, креативність, здібності, залучить її до світу мистецтва, спорту, науки та техніки. Відповідно до законів України «Про освіту» [7], «Про позашкільну освіту» позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти [8]. Вона визнається батьками, владою, громадськістю як необхідна складова розвитку особистості дитини, її громадянського становлення та професійного вибору.

В умовах відродження та реформування національної освітньої системи заклади позашкільної освіти стають невід'ємним елементом загальної освітньої структури. Заклад позашкільної освіти – це доступний заклад освіти, який дає можливість учням отримати додаткові освітні послуги, здобути знання, уміння і навички за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та організації змістового дозвілля. Завдяки діяльності та функціонуванню закладів позашкільної освіти в Україні забезпечено доступність освіти для школярів позаурочний час, розвиток освіти та різноманітність її форм [1]. Такі заклади сприяють всебічному розвитку особистості вихованців, їх соціальній адаптації та самореалізації, доповнюють шкільну освіту, створюють сприятливе середовище для навчання та виховання, розвитку здібностей та задатків, надають дітям унікальні можливості для спілкування з однолітками. Заклади позашкільної освіти Кіровоградщини на сьогодні є справжніми науково-дослідними центрами, які апробують нові методики навчання, педагогічні технології, інноваційні процеси, створюють умови для гармонійного розвитку особистості. Заклади позашкільної освіти Кіровоградської області за своїми організаційно-правовими формами мають статус комунальної форми власності. Засновником таких закладів позашкільної освіти є орган місцевого самоврядування, свою діяльність здійснюють під керівництвом департаменту освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації.

За даними Міністерства освіти і науки в регіоні функціонує 80 закладів позашкільної освіти, в яких навчаються 55322 вихованці та 17 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які відвідують 6769 дітей. У сільській місцевості області функціонують 16 закладів позашкільної освіти комунальної форми власності. Усього в регіоні працює 3338 гуртків за напрямками: науково-технічний – 481, в яких навчаються 7703 вихованці; еколого-натуралістичний – 176, навчається 3243 вихованці; туристсько-краєзнавчий – 194, навчається 3458 вихованці; спортивний – 138, навчається 2493 вихованці; художньо-естетичний – 1580, навчається 27098 вихованців; дослідно-експериментальний – 157, навчається 2053 вихованці; бібліотечно-бібліографічний – 2, навчається 38 вихованців; оздо-

ровчий – 31, навчається 454 вихованці; інших напрямів – 579, в яких навчається 8781 вихованець. У 10-ти закладах позашкільної освіти регіону створено 42 філії, в яких працюють 250 гуртків за різними напрямками, де навчаються 3755 учнів. Варто підкреслити, що позашкільля Кіровоградщини проводить належну роботу щодо надання освітніх послуг дітям соціально незахищених категорій. Станом на 01.01.2021 року в закладах позашкільної освіти навчається 511 дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, 974 дитини з особливими освітніми потребами, 2050 дітей з малозабезпечених сімей. Питома вага дітей, охоплених позашкільною освітою в Кіровоградській області, становить у 2019 році – 83,9%, у 2020 році – 79,6% від загальної кількості дітей шкільного віку, що є одним з найбільших показників у країні [6]. Для прикладу, у 2019 році найбільше дітей охоплено в Харківській (100%), Сумській (94,2%), Черкаській (90,6%), Полтавській (79,2%), Одеській (78%) областях і м. Київ (71,2%), у 2020 році – Сумській (91,3%), Харківській (84,9%), Черкаській (81%), Полтавській (74,9%) областях і м. Київ (68,9%) [6].

Закладами позашкільної освіти Кіровоградської області було проведено 3341 заходів, у яких взяло участь 120860 дітей регіону.

Позашкільна освіта на регіональному рівні
(на прикладі Кіровоградської області)

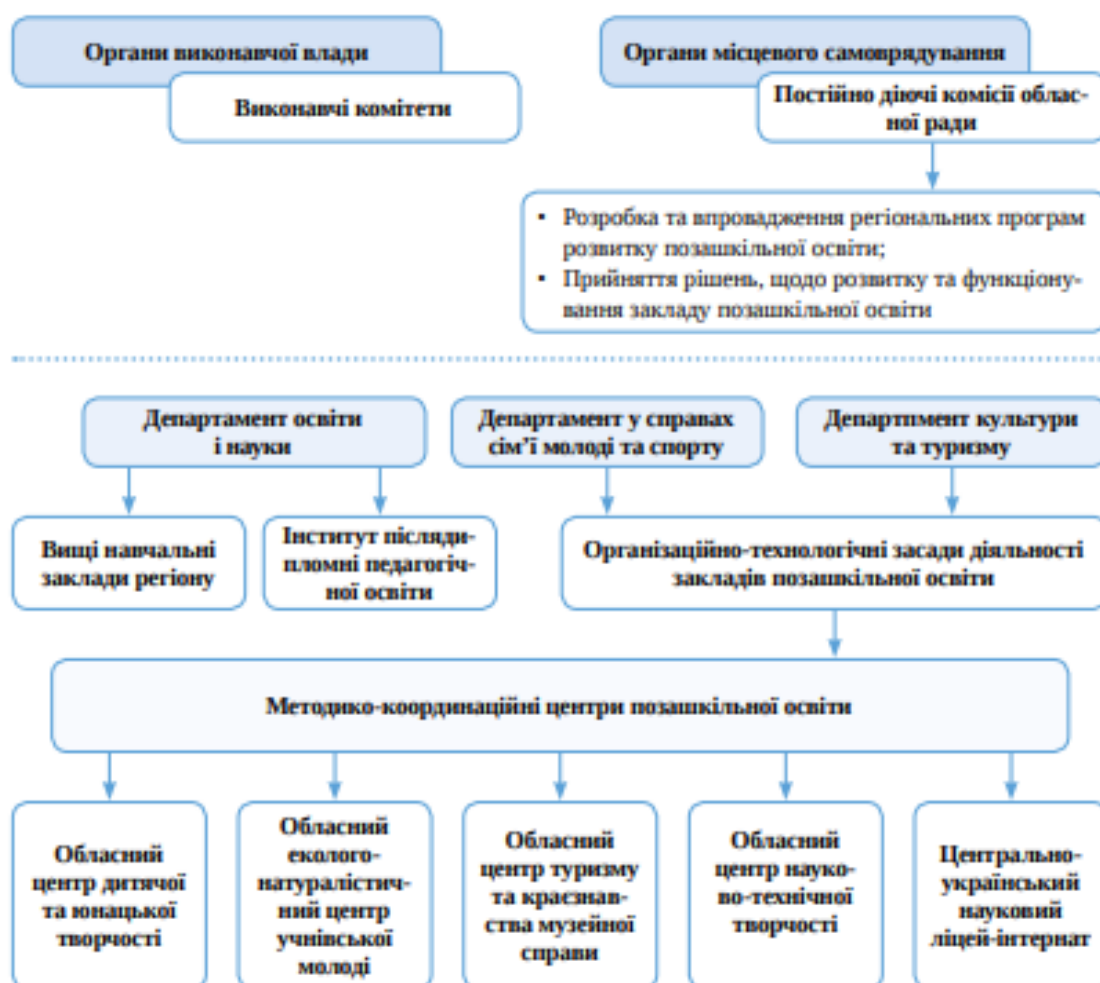

Рис. 1 Структура позашкільної освіти Кіровоградської області

Діяльність та функціонування закладів позашкільної освіти обласного підпорядкування Кіровоградщини організовується відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, здібностей вихованців і здійснюється за різними напрямками позашкільної освіти: художньо-естетичний, науково-технічний, еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий, науково-дослідницький, спортивний та інші (рис. 1) [5].

Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості (далі КОЦДЮТ) – комунальний, широкодоступний, комплексний, багатoproфільний, деполітизований заклад позашкільної освіти, метою діяльності якого є здійснення єдиної державної і регіональної політики в регіоні, він функціонує як обласний позашкільний методичний та навчально-виховний центр. На сьогоднішній день заклад вважається потужним науково-дослідним центром апробації нового змісту навчання, у ньому розробляються сучасні педагогічні технології та новітні методики навчання і виховання, створюються умови для повного розкриття особистості.

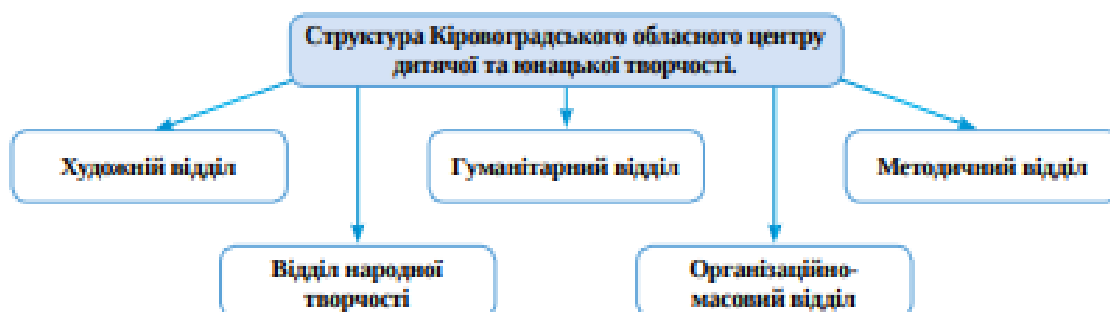

Рис. 2. Структура Кіровоградського обласного центру дитячої та юнацької творчості

Діяльність закладу по наданню освітніх послуг вихованцям здійснюється за напрямками:

- художньо-естетичний, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями у сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва;
- гуманітарний, який забезпечує розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок вихованців, учнів і слухачів, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу;
- дослідницько-експериментальний, який сприяє залученню вихованців, учнів і слухачів до науково-дослідницької, експериментальної роботи в різних галузях науки, культури і мистецтва, а також створенню умов для виявлення, підтримки, творчого самовдосконалення та розвитку юних талантів та обдарувань;
- соціально-реабілітаційний, який забезпечує соціальне становлення та розвиток інтересів, здібностей, нахилів, потреб у самореалізації вихованців, учнів і слухачів, підготовку їх до активної професійної та громадської діяльності, організацію їх змістовного дозвілля та відпочинку;
- оздоровчий, який забезпечує необхідні умови для змістовного відпочинку та передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про здоровий спосіб життя, організацію їх оздоровлення, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості [10].

Цікавим та корисним є досвід роботи КОЦДЮТ з розробки та використання в роботі відкритої комплексної програми закладу, на основі якої розробляється річний план роботи закладу, що передбачає дванадцять напрямів роботи. Для всіх працівників закладу відкрита комплексна програма є дорожньою картою в організації освітнього процесу, чітко спланована робота є запорукою успіху функціонування закладу. Програма складається з таких розділів: базис, менеджер, регіон, інновація, престиж, громадянин, партнери, гармонія, дивосвіт, обєріг, психолог, безпека.

Згідно з розділом програми «Базис» у закладі здійснюється модернізація освітнього процесу. Розділ програми «Інновація» передбачає впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітній процес закладу. Адміністрація закладу приділяє належну увагу розвитку системи підвищення фахового та методичного рівня педагогічних працівників КОЦДЮТ. У закладі постійно проводиться консультативно-методична робота з таких питань: використання сервісів Google, створення та ведення портфоліо, планування роботи та подання звітності, створення та ведення персональних акаунтів, дистанційного навчання, участі в різнопланових заходах, роботи над проблемною темою закладу, опанування веб-технологій тощо. Головним завданням програми є сприяння професійному зростанню педагогів. Важливим напрямком роботи КОЦДЮТ є організація роботи з педагогами та учнями області, яка здійснюється в рамках розділу програми «Region». На виконання програми адміністрація та педагогічні працівники закладу проводять різнопланові заходи з педагогічними працівниками області. На сьогодні значна увага приділяється реалізації розділу «Громадянин», адже формування громадянської позиції та готовності дітей до участі у процесах державотворення наразі є актуальним. На належному рівні в закладі виконується план заходів національно-патріотичного виховання.

Одним із стратегічних розділів програми, за яким організовується освітній процес закладу, є розділ «Партнери». Компонентом програми є організація та координація системної діяльності євроклубів області, організація обласних масових заходів європейського спрямування. Складова програми «Партнери» функціонує з метою створення в закладі креативного освітнього простору, в якому будуть поєднані інтереси різних організацій та установ. Розділ «Гармонія» базується на забезпеченні умов для повної реалізації педагогічних працівників та комфортного розвитку особистості вихованців. «Оберіг» є запорукою формування національно-родинних цінностей. «Психолог» передбачає планування роботи враховуючи інтеграцію психологічної діяльності в освітній процес закладу. Відповідно до плану проводиться постійне наповнення бази психодіагностичних методик, розробляються анкети для вихованців, батьків та педагогічних працівників. Постійно ведеться психологічний супровід усіх учасників освітнього процесу закладу. Розділ програми «Престиж» передбачає покращення іміджу КОЦДЮТ як сучасного освітнього закладу поза шкільної освіти, що задовольняє умови для формування базових компетентностей особистості. У рамках розділу програми «Дивосвіт» ведеться робота із комерційними заходами, що в сучасних умовах є досить позитивною тенденцією та забезпечує створення та реалізацію нових форм дозвілля учнів та молоді. Розділ «Безпека» упроваджує систему заходів, що гарантують створення безпечного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу [9].

Важливими є напрацювання закладу щодо створення та реалізації проекту «Обласний парламент дітей». Нині Кіровоградський обласний парламент дітей є дієвою організацією, до якої входить 30 діючих осередків дитячого самоврядування та близько 150 шкільних органів самоврядування, загальною чисельністю близько 10000 дітей. Представники дитячого парламенту відстоюють інтереси кіровоградської молоді на всеукраїнському рівні. Обласний парламент дітей тісно співпрацює з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (Кіровоградською обласною державною адміністрацією, Кіровоградською обласною радою) – це гарний приклад об'єднання можливостей влади та ініціатив дітей, громадянською позицією лідерів учнівського самоврядування. Ствердженням таких дій стало підписання Угоди між сторонами про співпрацю. Як визнання роботи дитячого парламенту за вагомий внесок у розвиток суспільства з метою підтримки і розвитку дитячого самоврядування серед молодих парламентарів регіону Кіровоградська обласна рада започаткувала конкурс «Активна генерація». Представники обласного дитячого парламенту є щорічними учасниками різних всеукраїнських та міжнародних проєктів. Для обласних парламентарів постійно ведуться теоретичні навчання за напрямками: «Дитяче та молодіжне самоврядування»; «Маркетинг та проєктна діяльність»; «Робочий кейс лідера». Обласний дитячий парламент має велике значення у формуванні лідерських якостей особистості, якості свідомого, активного та патріотично спрямованого громадянина України. Діяльність юних депутатів визнана як в області, так і на всеукраїнському рівні. Підтвердженням

є отримання Премії Верховної Ради України «За внесок молоді у розвиток парламентаризму, місцевого самоврядування», а також перемога у Всеукраїнському конкурсі на «Кращу модель учнівського самоврядування в позашкільних навчальних закладах».

Юні парламентарі для активізації своєї позиції проводять ряд важливих заходів:

- «Європа – наш спільний дім» за ініціативи та підтримки Європейської Асоціації закладів вільного часу дітей і молоді;
- Інформаційний проєкт «Здорове покоління»;
- Історико-дослідницький проєкт «Ордени і медалі моєї родини»;
- Соціальні проєкти «Я – громадянин України», Галерея героїв Кіровоградщини»;
- Естафета добрих справ;
- «Ластівка Миру»;
- Проєкт «Школа XXI століття: погляд старшокласників»;
- Конкурс «Толерантність у серці моєму»;
- Численні поїздки на засідання Всеукраїнської ради старшокласників – м. Київ;
- Активна участь у роботі Національної дитячої Ради, створеної при Уповноваженому Президента України з прав дитини;
- Участь у Всеукраїнській школі управлінської майстерності, створеної на базі Українського Державного центру позашкільної освіти Міністерства освіти і науки України – м. Київ;
- Тематичні навчально-оздоровчі збори лідерів учнівського самоврядування – «Артек», «Б.У.М» (Пуща Водиця).

Обласний дитячий парламент має велике значення у формуванні в учнів активної громадянської позиції, громадянської відповідальності. Завдяки цьому проєкту учні області розвивають лідерську обдарованість, набувають життєвого і соціального досвіду формують свої організаторські вміння, національно-патріотичні погляди та переконання [10].

Цікавий досвід у наданні освітніх послуг має Центрально-українській науковий ліцей-інтернат. Поєднання в одному закладі різних спектрів освіти (загальна та позашкільна освіта) робить його унікальним. У закладі здобувають освіту понад 2700 учнів з Кропивницького та всіх районів Кіровоградської області.

До складу обласного комплексу входять:

- гімназія-інтернат II–III ступенів (м. Кропивницький) – середній загальноосвітній заклад довузівської підготовки (417 учнів), в тому числі 196 старшокласників з усіх районів Кіровоградської області;
- гімназія-інтернат II–III ступенів (м. Олександрія) – середній загальноосвітній заклад довузівської підготовки (212 учні), у тому числі 161 учень з усіх районів Кіровоградської області. У 10–11 класах здійснюється профільне навчання за природничо-математичним, суспільно-гуманітарним та універсальним напрямками;
- школа мистецтв – позашкільний заклад, де навчається обдарована молодь від 5 до 18 років (650 учнів);
- Мала академія наук учнівської молоді (майже 1500 слухачів) – профільний позашкільний навчальний заклад, основним напрямком діяльності якого є підготовка молоді Кіровоградської області до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи. Сьогодні МАНУМ складається з 12 відділень та 59 наукових секцій.

Заклад користується заслуженим авторитетом в Україні та за її межами, нагороджений численними дипломами та відзнаками [12].

Також у регіоні приділяється велика увага науково-технічній, еколого-натуралістичній та туристсько-краєзнавчій освіті в Кіровоградських обласних закладах позашкільної освіти.

Висновки: Сьогодні в умовах децентралізації влади регіоналізація освітньої системи має бути на порядку денному всіх рівнів влади. Унікальну систему позашкільної освіти варто модернізувати, удосконалити та трансформувати в умовах Нової української школи. Саме на рівні регіону необхідно створити відповідні умови для розвитку закладів позашкільної освіти як ефективного

інтелектуально-насиченого середовища в освітньому регіональному просторі. Кіровоградщина має унікальний досвід організації позашкільної освіти в регіоні, який необхідно вивчати та застосовувати в інших областях. Для розвитку українського позашкільня необхідно об'єднати зусилля держави, громадськості та батьків. Можливість вибору улюблених занять у позашкільних закладах позитивно впливає на формування особистості та сприяє набуттю певного життєвого досвіду.

Використані джерела

- [1] О. В. Биковська, Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи. Київ, Україна: АЛКОН, 2008.
- [2] В. В. Вербицький, Технологізація навчально-виховного процесу сучасного позашкільного еколого-натуралістичного навчального закладу: методичний посібник. Київ, Україна: АВЕРС, 2010.
- [3] Л. І. Ковбасенко, Методика виховної діяльності в Малій Академії наук України. Київ, Україна: АНП, Ін-т обдарованої дитини, 2009.
- [4] Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://nenc.gov.ua/old/1634.html>. Дата звернення: Травень, 21, 2021.
- [5] Позашкільна освіта Міністерство освіти і науки. офіційний сайт. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/tag/rozashkilna-osvita>. Дата звернення: Травень, 21, 2021.
- [6] Про освіту. Закон України від 5 вересня 2017 року, № 2145-VIII. Офіційний сайт: Законодавство України. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua>.
- [7] Про позашкільну освіту Закон України. Офіційний сайт. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua>.
- [8] Г. П. Пустовіт, Позашкільна освіта і виховання: підручник. Київ, Україна: Педагогічна думка, 2013.
- [9] Статут Комунального закладу. [Електронний ресурс]. Доступно: https://drive.google.com/file/d/1-ZdLRtKZs2p2_FZFpx_hEzLiOCll4pdY/view. Дата звернення: Травень, 21, 2021.
- [10] Т. І. Суценько, Позашкільна педагогіка. Київ, Україна: ІСДО, 1999.
- [11] Л. В. Тихенко, Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в освітньо-виховній системі «Мала академія наук України». Суми, Україна: Університетська книга, 2007.
- [12] Центральнo-українськoї науковoї лицей-інтернат. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://portal.prolisok.org/>. Дата звернення: Травень, 21, 2021.

References

- [1] O. V. Bykova, Pozashkil'na osvita: teoretyko-metodychni osnovy. Kyiv, Ukrayina: ALKON, 2008. (in Ukrainian).
- [2] V. V. Verbyckyj, Teknologizacija navchal'no-vykhovnogo procesu suchasnoho pozashkil'nogo ekologo-naturalistychnogo navchal'nogo zakladu: metodychnyj posibnyk. Kyiv, Ukrayina: AVERS, 2010. (in Ukrainian).
- [3] L. I. Kovbasenko, Metodyka vykhovnoyi diyalnosti v Malij Akademiyi nauk Ukrayiny. Kyiv, Ukrayina: ANP, In-t obdarovanoji dytyny, 2009. (in Ukrainian).
- [4] Nacional'nyj ekologo-naturalistychnyj centr uchniv's'koyi molodi. [Elektronnyj resurs]. Dostupno: <https://nenc.gov.ua/old/1634.html>. Data zvernennya: Traven', 21, 2021. (in Ukrainian).
- [5] Pozashkil'na osvita Ministerstvo osvity i nauky. oficijnyj sajт. [Elektronnyj resurs]. Dostupno: <https://mon.gov.ua/tag/rozashkilna-osvita>. Data zvernennya: Traven', 21, 2021. (in Ukrainian).
- [6] Pro osvitu. Zakon Ukrayiny vid 5 veresnya 2017 roku, № 2145-VIII. Oficijnyj sajт: Zakonodavstvo Ukrayiny. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua>. (in Ukrainian).
- [7] Pro pozashkil'nu osvitu Zakon Ukrayiny. Oficijnyj sajт. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua>. (in Ukrainian).
- [8] G. P. Pastovit, Pozashkil'na osvita i vykhovannya: pidruchnyk. Kyiv, Ukrayina: Pedagogichna dumka, 2013. (in Ukrainian).
- [9] Statut Komunal'nogo zakladu. [Elektronnyj resurs]. Dostupno: https://drive.google.com/file/d/1-ZdLRtKZs2p2_FZFpx_hEzLiOCll4pdY/view. Data zvernennya: Traven', 21, 2021. (in Ukrainian).
- [10] T. I. Sushhenko, Pozashkil'na pedagogika. Kyiv, Ukrayina: ISDO, 1999. (in Ukrainian).
- [11] L. V. Tyhenko, Rozvytok tvorchyx zdibnostej uchniv's'koyi molodi v osviti'o-vykhovnij systemi «Mala akademiya nauk Ukrayiny». Sumy, Ukrayina: Universytets'ka knyga, 2007. (in Ukrainian).
- [12] Central'no-ukrayins'kyj naukovyj licej-internat. [Elektronnyj resurs]. Dostupno: <http://portal.prolisok.org/>. Data zvernennya: Traven', 21, 2021. (in Ukrainian).